

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

(Ne)vypořádaní předmětu řízení u soudního smíru

Soudní smír lze zjednodušeně popsat jako procesní úkon účastníků řízení, kterým je účastníkům (za předpokladu splnění zákonných podmínek) na základě vzájemné dohody umožněno dosíci skončení řízení, a to s účinky pravomocného meritorního rozhodnutí. Strany sporu tak mají v dispozici úpravu svých vzájemných práv a povinností ve smyslu vypořádaní předmětu řízení (sporu). U sporů o peněžité plnění jde typicky o dohodu upravující výši povinností k úhradě (jistina, úroky, smluvní pokuta, náklady řízení) a pariční lhůty. Otázkou, jež zákon neřeší, je osud předmětu řízení (příp. jeho části), který v soudním smíru „zůstal“ neupraven (či snad opomenut), sic v původním žalobním návrhu byl nárokován.

Soudní smír chápeme jakožto dvoustranný dispozitivní úkon účastníků řízení, jehož záměrem je skončení řízení.[\[1\]](#) Takovýto úkon však není čistě úkonem procesním, nýbrž má základ v hmotném právu. Tím obvykle bývá narovnání, privativní novace, započtení nebo vzdání se práva nebo dluhu.[\[2\]](#)

Ačkoliv hovoříme o dispozitivním úkonu v gesci účastníků řízení, nadále platí, že ve věci „meritorně rozhoduje“ soud. Soud posoudí, zda účastníky učiněná smírná dohoda s podaným (či na jednání samém učiněným) návrhem na její schválení není v rozporu s právními předpisy.[\[3\]](#) Není-li, soud vydá usnesení, kterým smír schvává.[\[4\]](#)

Soudem schválený smír má účinky pravomocného rozsudku.[\[5\]](#) K těmto, mimo typickou závaznost pro účastníky řízení, patří zejména překážka věci rozhodnuté.[\[6\]](#) Právě povědomí účastníků řízení o existenci účinku překážky věci rozhodnuté považují za stěžejní. Rovněž ustálená rozhodovací praxe má tendenci tento účinek zdůrazňovat i přes jeho explicitní zákonné konstatování.[\[7\]](#)

Ve vztahu k překážce věci rozhodnuté je nutno brát v úvahu zdánlivě nepatrný rozdíl mezi „standardním“ meritorním soudním rozsudkem a usnesením soudu schváleným soudním smírem. Obecně má soud povinnost rozhodnout o celé projednávané věci. Musí tedy rozhodnout o všech uplatněných nárocích a k těmto vynést příslušné výroky. Alternativně je možno vydat mezitímní či částečný rozsudek, avšak soud musí následně vydat také rozsudek konečný, kterým bude předmět řízení zcela vyčerpán (či „dočerpán“).[\[8\]](#) Zůstane-li byt i část předmětu řízení v rozsudku opomenuta, aplikuje se institut doplňujícího rozsudku, a to právě pro dosažení úplného vyčerpání předmětu řízení.[\[9\]](#)

Soudnímu smíru se však takového „luxusu“ nedostává, neboť není zákonem podrobněji upraven. Dle ustálené rozhodovací praxe se při soudním smíru povinnost soudu již nevztahuje k původnímu žalobním návrhem vymezenému rozsahu předmětu řízení. V případě soudního smíru má soud povinnost „pouze“ posoudit absenci rozporu předložené smírné dohody s právními předpisy.[\[10\]](#) Soud tedy nevynáší autoritativní meritorní rozhodnutí jako takové, nýbrž k odstranění sporu a skončení soudního řízení dochází na základě dohody účastníků a soud pouze dohlíží nad zákonným rámcem této.[\[11\]](#)

Při sjednávání znění smírné dohody je nutno apelovat na řádné konstatování předmětného obsahu

smíru, co do smyslu procesního. Je záhodno uvážit, zdali sjednávána dohoda, která bude předkládána soudu ke schválení, zahrnuje veškerá práva a povinnosti, které mají strany zájem ujednat.

Dle ustálené rozhodovací praxe totiž při uzavření a schválení soudního smíru dochází k vyčerpání předmětu řízení bez dalšího. Žalobní nárok je schváleným smírem zcela vypořádán, a to bez ohledu na rozsah ve smíru obsažené dohody, viz právní věta rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 26 Cdo 1481/2004 ze dne 21. 7. 2004: „Schválením smíru řízení končí, ledaže účastníci při jeho uzavření o části nebo základu nároku nebo o nároku, který nebyl předmětem řízení, dali jednoznačně najevo, že požadují, aby se v rozsahu, v jakém nebyl vyřešen smírem, dále o předmětu řízení jednalo a aby o něm bylo rozhodnuto. Z toho pak vyplývá, že jestliže účastníci nedali při uzavření smíru najevo ani v samotném smíru výslovně nevyjádřili, že byl předmět řízení vyčerpán smírem pouze zčásti, je nutno mít za to, že žalobou uplatněný nárok byl smírem vypořádán zcela.“

Právě pro takovýto způsob „vyčerpání“ předmětu řízení je nutno brát v úvahu schválenému soudnímu smíru přiznaný účinek překážky věci pravomocně rozhodnuté.^[12] „Odpovědnost“ za řádné posouzení, zda smír obsahuje veškeré žalobou uplatněné nároky, leží na účastnících, nikoliv na soudu. K tomuto záhodno uvést, že smír lze uzavřít o celém předmětu řízení, o jeho části nebo jen o jeho základu, stejně tak může svým obsahem i překročit rámec předmětu řízení.^[13]

Rozhodovací praxe tak vychází z předpokladu, že účastníci řízení si jsou účinků a povahy smíru vědomi. A proto, neuvedou-li jinak, má být schváleným soudním smírem předmět řízení vyčerpán, a to nehledě na rozsah, v jakém byl co do předmětu řízení uzavřen.

S opomenutým nárokem nelze dále procesně nikterak disponovat, neboť se na něj taktéž vztahuje překážka věci pravomocně rozhodnuté, a to i přes absenci jeho explicitního konstatování ve výrocích usnesení o schválení soudního smíru.^[14]

Ku kontrastu lze uvést, že co do nákladů řízení u řízení skončeného smírem se při absenci jejich ujednání či zahrnutí do výroků aplikuje zákonná úprava, která účastníkům právo na náklady řízení upírá.^[15]

Výklad k procesnímu postupu při skončení řízení smírem však není jednotný. Viz Vančurová a Janek v soudcovském komentáři: „Účastníci mohou smír uzavřít jak ohledně celého předmětu řízení, tak i o jeho části, případně o jeho základu. Ve druhých dvou případech soud po právní moci usnesení o schválení smíru pokračuje v řízení tak, jako kdyby vydal částečný či mezitímní rozsudek. ... Smírem si účastníci mohou upravit poměry i nad rámec předmětu řízení určeného v žalobě. Nemají-li naopak být obsahem smíru postižena všechna práva a povinnosti, o nichž měl dle žaloby soud rozhodnout, avšak účastníci si nepřejí v řízení o zbývajících částech pokračovat, musí to být z jejich dohody patrné. Je tedy třeba, aby text obsahoval např. vyjádření, že všechny nároky z předmětného právního vztahu jsou mezi nimi smírem narovnány.“

Z výše uvedeného komentáře lze chápat, že u usnesení o schválení soudního smíru pouze co do části původního předmětu řízení má být dle autorů ve zbytku nároků řízení vedeno dál. Autoři taktéž konstatují přesně opačný princip, než je aplikován rozhodovací praxí, kdy dle autorů komentáře se má uplatnit analogicky postup jako u standardního soudem vedeného řízení, tj. nemají-li účastníci zájem v nějaké části vést řízení dále, musejí tak výslovně ve smíru samém ujednat. V obdobném duchu, má-li část původního žalobou vymezeného předmětu řízení zůstat „opomenuta“ (nevypořádána), musejí tak účastníci výslovně k této části uvést. Autoři komentáře tímto popírají soudy užívaný princip presumovaného kompletního vypořádání předmětu řízení schváleným smírem bez ohledu na obsah upravených nároků samotných.

Při systematickém výkladu ustanovení skončení řízení soudním smírem je záhodno uvažovat o

převzetí závěrů nastíněných v předchozím odstavci do praxe. Jinými slovy lze účastníkům řízení doporučit tyto při uzavírání smíru aplikovat a v rámci soudního smíru explicitně zmínit veškeré části předmětu řízení.

Záměr úmyslného "opomenutí" (nevypořádání) části řízení lze realizovat např. formulací: „Uzavřením tohoto smíru považují účastníci část předmětu řízení v podobě xxxx co do částky xxxx za vypořádanou“. K této části řízení, v rozsahu uvedeného výroku, pak nutno jednoznačně konstatovat řádné založení účinků věci pravomocně rozhodnuté, neboť předmětná část byla řádně a výslovně vypořádána.

Obdobné platí i za situace, kdy účastníci řízení v části předmětu řízení naopak k dohodě nedošli, avšak nemají v tomto řízení nadále zájem o této části vést spor. Zde se nabízí realizace typickou formulací: „co do části předmětu řízení v podobě xxx se řízení zastavuje“. Pro "zastavenou" část předmětu pak účinky pravomocného řízení nenastanou a je možno s ní dále procesně disponovat, nikoliv však již v tomto řízení. Vůči ustálené rozhodovací praxi (která je odlišná od posledně uvedeného názoru) však existuje i rozporná judikatura, kdy naopak bylo soudy od účastníků řízení předpokládáno procesně jasné vyjádření co do osudu celého předmětu řízení: *Smír může svým obsahem překročit rámec předmětu řízení; vždy však z něho musí být patrné, jak byly vypořádány nároky, které byly předmětem řízení.*[\[16\]](#) Dokonce, u smíru učiněného pouze v části nároků, se naopak presumuje povinnost soudu ve zbývajících částech rozhodnout.[\[17\]](#)

V neposlední řadě nelze opomenout zákonnou povinnost soudu vést účastníky ke smíru a v případě jednání o smíru věc s účastníky probrat, upozornit na právní úpravu, judikaturní závěry ve vztahu k okolnostem případu a podle okolností i doporučit možnosti smírného vyřešení sporu.[\[18\]](#) Právě v rámci povinnosti vedení účastníků ke smíru by bylo ze strany soudu vhodné kontrolovat kromě souladu s právními předpisy i zda účastníci sjednávanou dohodou vyčerpávají dosavadní předmět řízení zcela, či zda nemají zájem co do nevypořádaných částí učinit jiného procesního úkonu. Ostatně soud má při schvalování smíru povinnost klást zásadní důraz na určitost a srozumitelnost uzavírané dohody účastníků, a to z důvodu významu vzhledem k procesním důsledkům schváleného smíru.[\[19\]](#) Uzavíraná dohoda o smíru jakožto hmotněprávní podklad má nepopíratelně zásadní účinky co do procesních důsledků, neb právě přenesením znění dohody do soudního smíru samotného (v jeho schváleném znění) pak dochází k pravomocnému skončení řízení. Z tohoto lze usuzovat, že povinnost soudu klást důraz na určitost a srozumitelnost jednání účastníků by měla být vztahována i na obsah smíru co do rozsahu vypořádávaného nároku, kdy soud by měl účastníky alespoň informovat (ideálně poučit) o možných následcích výslovného nevypořádání celého předmětu řízení.

Soudem učiněné upozornění (informování) o absenci smírného vypořádání části předmětu řízení nebo dokonce i poučení o této skutečnosti by pak mělo být dle názoru autora článku uvedeno v rámci protokolu z jednání samého. Řádné vykonávání povinnosti soudů při vedení účastníků ke smíru a náležitou protokolaci této povinnosti akcentuje i Ústavní soud: „*Ústavní soud ...souhlasí, že by protokol měl co nejvěrněji zachycovat průběh jednání a v případě snahy o uzavření smíru by v protokolu měly být ideálně zaznamenány též kroky předsedy senátu předcházející povinně uzavření smíru v souladu s ustanovením § 99 odst. 1 o. s. ř.*“[\[20\]](#) Alternativně při obdržení návrhu na schválení soudního smíru písemně by se při zmíněné absenci vypořádání části předmětu řízení nabízelo, aby soud účastníky řízení vyzval k vyjádření se k tomuto. Součástí této výzvy by opětovně bylo upozornění či poučení co do vypořádání předmětu řízení.

Závěrem

Problematiku vyčerpání předmětu řízení při skončení řízení schválením soudního smíru nelze označit za definitivně vyjasněnou. Soudy k ní přistupují obecně dle doslovného výkladu předmětných

zákonných ustanovení, kdy skončení řízení nechávají v gesci účastníků řízení (což je přístup v souladu s dispoziční zásadou) a „pouze“ zajišťují soulad uzavírané dohody s právními předpisy. „Odpovědnost“ za úplné dosažení svých nároků a vhodnou úpravu práv a povinností si pak nesou účastníci samotní. Opomenutí části předmětu řízení zůstane v praxi „potrestáno“ následnou absencí pravomocného vypořádání opomenutého nároku a spolu s tím i nepřípustností jeho případného opětovného uplatnění pro založený účinek překážky věci rozhodnuté. Proto nelze jinak než účastníkům řízení doporučit postupovat při uzavírání smíru systematicky a u vypořádávání jednotlivých částí předmětu řízení tyto upravovat explicitně.

Pokud vás problematika uzavírání soudního smíru zajímá podrobněji nebo hledáte konkrétní řešení pro svou situaci, neváhejte navštívit tento [odkaz](#). Dozvíte se zde další informace, praktické rady i příkladový přehled možností při uzavírání smíru.

Mgr. Jan Šlechta,
advokátní koncipient

ŠKÁRA
PARTNERS

[Škára & Partners Advokátní kancelář](#)

Milady Horákové 2047/23
602 00 Brno

Tel: +420 511 205 690
E-mail: info@akskara.cz

[1] § 99 odst. 1 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád (dále pouze „osř“).

[2] Bod 22 Usnesení Nejvyššího soudu č. j. 29 ICdo 71/2022-143 ze dne 25. 7. 2024.

[3] § 99 odst. 2 osř.

[4] § 99 odst. 2 osř ve spojení s § 167 odst. 1 osř.

[5] § 99 odst. 3 osř.

[6] § 159a odst. 4 osř.

[7] Srovnej právní větu Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 26 Cdo 1481/2004 ze dne 21. 7. 2004, Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 4406/2009 ze dne 22. 9. 2011.

[8] § 152 odst. 2 osř.

[9] § 166 osř.

[10] K rozsahu zkoumání schvalovaného smíru viz bod 25 Usnesení Nejvyššího soudu č. j. 29 ICdo 71/2022-143 ze dne 25. 7. 2024.

[11] Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 641/2005 ze dne 4. 1. 2006.

[12] Viz citace [7].

[13] Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 26 Cdo 1481/2004 ze dne 21. 7. 2004.

[14] Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 4189/2019 ze dne 11. 6. 2020.

[15] § 146 odst. 1 písm. a) osř.

[16] Srovnej Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 1962/2013 ze dne 24. 6. 2015 nebo Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 557/2018 ze dne 29. 1. 2020.

[17] Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR sp. zn. Cpj 44/86 ze dne 11. 11. 1986, kdy na závěry tohoto je předchozími citovanými rozhodnutími výslovně navazováno (tj. závěry platí i dle pozdějších rozhodnutí).

[18] § 99 odst. 1 osř.

[19] VANČUROVÁ, K., JANEK, K., Občanský soudní řád, 2. část. Soudcovský komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 16. 4. 2026].

[20] Bod 10. Usnesení Ústavního soudu sp. zn. 2076/21 ze dne 7. 9. 2021.

Další články:

- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)

- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)